

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring av sjukförsäkringslagen**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att de stadgan- den i sjukförsäkringslagen som gäller ersättning av kostnaderna för företagshälsovård ändras. Avsikten är att bättre än för närvarande främja den förebyggande företagshälsovården och en effektiv och resultatgivande användning av företagshälsovårdens tjänster och resurser samt göra ersättningspraxis enhetligare i fråga om de olika alternativa sätten för anordnande av servicen. Det föreslås därför att den ersättningsgilla verksamheten definieras på nytt, grupperad i två ersättningsklasser. Ersättning skall betalas för de kostnader som uppkommit. I vardera ersättningsklassen skall ersättning dock betalas högst till ett belopp som är lika stort som ett kalkylerat maximibelopp per arbetstagare, som bestäms enligt de grunder som statsrådet fastställer och folkpensionsan- stalten närmare bestämmer.

Avsikten är att det totala beloppet av de medel som står till förfogande för ersättning av kostnaderna för företagshälsovård och annan hälso- och sjukvård inte ökar. Det reviderade ersättningsystemet ger bättre möjligheter att hålla kostnaderna under kontroll och följa upp verksamhetsresultaten. Ersättningarna av kostnaderna för företagshälsovården 1995 beräknas uppgå till ca 600 milj. mk. Reformen medför inga ändringar i företagshälsovårdens genom- snittliga kostnadsnivå, utan de resurser som står till förfogande skall i allt högre grad inriktas på förebyggande verksamhet och verk- samhet som avser att bevara arbetsförmågan.

Propositionen ansluter sig till budgetpropo- sitionen för 1995. Lagen avses träda i kraft vid ingången av 1995.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1	6.1. Samband med andra propositioner	11
ALLMÄN MOTIVERING	3	6.2. Samband med internationella fördrag och skyldigheter	11
1. Inledning	3	DETALJMOTIVERING	11
2. Nuläge	3	1. Lagförslaget	11
2.1. Lagstifning och praxis	3	2. Närmare stadganden och bestämmelser	12
2.2. Bedömning av nuläget	5	3. Ikraftträdande	12
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	6	4. Lagstiftningsordning	12
3.1. Mål och medel	6	LAGFÖRSLAGET	13
3.2. De viktigaste förslagen	7	BILAGA	15
4. Propositionens verkningar	9	Parallelltexter	15
5. Beredningen av propositionen	10		
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	11		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

I lagen om företagshälsovård (743/78) stadgas om arbetsgivarens skyldighet att på egen bekostnad anordna företagshälsovård. Syftet med ersättningsystemet enligt sjukförsäkringslagen (364/63) har varit att stöda anordnandet av företagshälsovård så att verksamheten enligt lagen om företagshälsovård kan genomföras oberoende av den ekonomiska situation företagen befinner sig i.

Enligt gällande ersättningsgrunder avgörs frågan om kostnaderna skall ersättas och om de är nödvändiga och skäligen enligt olika grunder beroende på enligt vilket alternativ arbetstagaren har valt att producera företagshälsovårdstjänsterna. Inom gällande ersättningspraxis har det uppstått problem när det har gällt att avgränsa ersättningarna såväl för lagstadgad företagshälsovård som för annan hälso- och sjukvård och därför har det varit svårt att iaktta ett ersättningsförfarande som är opartiskt med tanke på olika sökanden. Ersättningsystemet innehåller dessutom detaljerade definitioner som gäller ersättningsgill verksamhet och ersättningsgilla kostnader, vilket är oändamålsenligt till vissa delar.

Den verksamhet som avser att bevara arbetsförmågan och främja hälsan utgör en del av företagshälsovården, som medverkar till att arbetstagarnas arbetsförmåga kan upprätthållas allt längre. Företagshälsovårdens resurser bör i synnerhet koncentreras till förebyggande av olycksfall i arbetet, yrkessjukdomar och yrkesbetingade sjukdomar samt verksamhet som avser att bevara arbetsförmågan hos den del av befolkningen som är i arbete. För befolkningen i arbetsför ålder är det dessutom nödvändigt att sjukvårdstjänsterna ordnas så att de stöder genomförandet av den verksamhet som avser att bevara arbetsförmågan och på ett smidigt sätt och utan dröjsmål tillfredsställer de personers behov som deltar i arbetslivet. Företagshälsovården når den del av befolkningen som är i arbete effektivare än den offentliga hälso- och sjukvården. Därför måste de sjukvårdstjänster som tillhandahålls i samband med företagshälsovården granskas som en central del av primärvårdens servicenät. Den hälso- och sjukvård som en arbetsgivare ordnar frivilligt bör ersättas då den tillhandahålls enligt befolkningsansvarsprincipen så att den ersätt-

ningsgilla verksamheten i synnerhet omfattar undersökning och behandling av sådana sjukdomar som har samband med arbetet samt tillfredsställer behoven på arbetsplatserna och de personers behov som omfattas av företagshälsovården.

Avsikten med att på nytt definiera och omgruppera de kostnader som ersätts samt med att fastställa ett kalkylerat maximibelopp för ersättningen per arbetstagare skall vara att främja förebyggande företagshälsovård, göra ersättningspraxis enhetligare i fråga om de olika alternativa sätten att ordna tjänsterna samt att främja en effektiv och resultatgivande användning av företagshälsovårdens tjänster och resurser.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Enligt 7 § 2 mom. lagen om företagshälsovård stadgas om ersättande av kostnaderna för företagshälsovården i sjukförsäkringslagen. Enligt 29 § 1 mom. sjukförsäkringslagen har en arbetsgivare rätt att uppbära ersättning för nödiga och skäligen kostnader, vilka åsamkats genom anordnandet av företagshälsovård som stadgats eller bestämts såsom hans skyldighet. Samma rätt till ersättning har även företagare eller annan, som utför eget arbete, för kostnader för sådan företagshälsovård som han anordnat för sig.

Enligt 29 § 3 mom. sjukförsäkringslagen får en arbetsgivare ersättning för behövliga och skäligen kostnader som föranletts av annan än i 1 mom. nämnd företagshälsovård eller annan hälsovård som han har anordnat för sina arbetstagare eller medlemmar av deras familjer. Tandvård enligt 5 b § sjukförsäkringslagen ersätts inte.

Enligt 29 a § sjukförsäkringslagen fastställer statsrådet de grunder enligt vilka de kostnader som avses i 29 § 1—3 mom. ersätts till 50 % så som folkpensionsanstalten närmare bestämmer.

Innehållet i den företagshälsovård för vilken arbetsgivaren får ersättning definieras i statsrådets beslut om företagshälsovård, vilken stadgats såsom arbetsgivares skyldighet (1009/78), som utfärdats med stöd av 12 § lagen om företagshälsovård. Innehållet i den företagshäl-

sovård för vilken företagare och andra som utför eget arbete får ersättning definieras på motsvarande sätt i statsrådets beslut om företagshälsovård för företagare och andra som utför eget arbete (1010/78), som också utfärdats med stöd av ovan nämnda lagrum.

I statsrådets beslut om grunderna för ersättning av kostnaderna för företagshälsovård och annan hälsovård (988/78), som utfärdats med stöd av 29 a § sjukförsäkringslagen, definieras de kostnadsslag som ersätts.

I ett beslut som folkpensionsanstaltens styrelse har utfärdat definieras grunderna för kostnadsersättningarna mera detaljerat än i statsrådets beslut.

Ersättningarna för företagshälsovård omfattar bl.a. arbetsplatsutredningar som utförs av yrkesutbildade personer och sakkunniga inom hälso- och sjukvården, hälsofostran och information om de risker som arbetet och förhållandena på arbetsplatsen medför samt om förebyggande av dem. Den ersättningssgilla verksamheten omfattar dessutom hälsoundersökningar som utförs av yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården, kontroll av hur handikappade arbetstagare klarar sig i arbetet, rehabiliteringsrådgivning och hänvisning till vård eller rehabilitering samt deltagande på arbetsplatsen i verksamhet som avser att bevara arbetstagarnas arbetsförmåga och deltagande i anordnandet av förstahjälpsberedskap enligt 36 § lagen om skydd i arbete (299/58).

Ersättningen för annan hälso- och sjukvård som en arbetstagare ordnar omfattar bl.a. sjukvård enligt sjukförsäkringslagen, fortgående kontroll av sjukdomar, hänvisning till vård och rehabilitering samt annan hälsovård som direkt ansluter sig till denna verksamhet. Ersättningarna har avgränsats så att de gäller verksamhet som kan förverkligas med användande av de person- och utrustningsresurser som företagshälsovården förutsätter, varvid bl.a. sjukvården närmast motsvarar basservicen inom den öppna hälso- och sjukvården.

Ersättning för kostnaderna för ordnande av specialläkarservice betalas endast om den av arbetsgivaren anordnade företagshälsovården omfattat dylika tjänster innan det statsrådesbeslut som gäller ersättning för företagshälsovård och annan hälsovård trädde i kraft eller om specialläkarservice som anordnats efter det att beslutet utfärdades kan anses motiverad

med beaktande av arbetsgivarens bransch, förhållandena på arbetsplatsen samt personalstrukturen.

Enligt lagen om företagshälsovård har arbetsgivaren möjlighet att välja lämplig form för anordnande av tjänsterna. De ersättningssgilla kostnaderna varierar beroende på det sätt på vilket tjänsterna anordnas.

När en arbetsgivare själv eller tillsammans med andra arbetsgivare ordnar företagshälsovårdstjänsterna på en företagshälsovårdscentral som han upprätthåller själv eller tillsammans med de andra, betalas ersättning för nödiga och skäligen anläggnings-, drifts- och avlöningskostnader som direkt ansluter sig till företagshälsovården och som åsamkats av anordnandet av företagshälsovård vilken stadgats eller bestämts åligga arbetsgivaren. När kostnaderna för företagshälsovården ersätts beaktas bl.a. arbetsgivarens bransch, förhållandena på arbetsplatsen samt antalet anställda som omfattas av företagshälsovården och personalstrukturen samt dessutom när det gäller kostnaderna för annan hälso- och sjukvård att funktionerna kan förverkligas med användande av de person- och utrustningsresurser som företagshälsovården förutsätter.

Till de ersättningssgilla anläggningskostnaderna hör de kostnader som uppkommer då verksamheten vid en företagshälsovårdscentral inleds eller utvidgas, såsom kostnader för anskaffning av för anordnandet av företagshälsovården och annan hälso- och sjukvård nödig undersöknings- och vårdutrustning och apparatur, förstahjälpsutrustning samt apparater och redskap som hänför sig till den arbetshygieniska mättningsverksamheten samt kostnader för inventarier samt kontors- och städmaskiner som anskaffats enbart för användning på företagshälsovårdscentralen. Kostnaderna för byggnad, anskaffning och reparation av en lokal för företagshälsovårdscentralen ersätts dock inte.

Till de driftskostnader som berättigar till ersättning hör nödvändiga kostnader för upprätthållande av verksamheten vid företagshälsovårdscentralen och deltagande i anordnandet av förstahjälpen, såsom kostnader för lokaliteterna, kontorskostnader och kostnader för sjukvårdsartiklar och undersökningsförnödigheter samt kostnader för underhåll och förnyande av redskap, apparater och inventarier som ersätts som anläggningskostnader. Kostnaderna för läkemedel och utrustning för första-

hjälp, utbildning i förstahjälp för de anställda, resor i samband med företagshälsovården, kompletterande utbildning för företagshälsovårdspersonalen och anskaffning av facklitteratur och läromedel till företagshälsovårdscentralens referensbibliotek ersätts också.

Till de ersättningsgilla lönekostnaderna hör lönekostnaderna för yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården, biträdande personal och sakkunniga samt kontorspersonal och städerskor som en arbetsgivare själv eller flera arbetsgivare tillsammans har anställt för verksamheten vid företagshälsovårdscentralen.

När arbetsgivaren skaffar företagshälsovårdstjänster från en enskild undersöknings- eller vårdinrättning eller person som är berättigad att ge företagshälsovård ersätts de nödvändiga och skäligena kostnaderna för skaffande av tjänsterna, såsom avgifter och arvoden som inrättningen eller personen uppbär.

Om företagshälsovårdstjänsterna skaffas från en hälsovårdscentral, utgör de avgifter och ersättningar som nämns i 16—18 §§ förordningen om klientavgifter inom social- och hälsovården grund för ersättningen.

Om arbetsgivaren för sina anställda har anordnat sådana företagshälsovårdstjänster som det inte är hans skyldighet att anordna, ersätts de kostnader som med beaktande av förhållandena på arbetsplatsen bör anses vara nödiga och skäligena.

Till de ersättningsgilla kostnaderna hör också nödiga och skäligena kostnader för sådan annan hälso- och sjukvård som arbetsgivaren anordnar frivilligt.

2.2. Bedömning av nuläget

Syftet med det nuvarande ersättningsystemet har varit att stöda anordnandet av såväl lagstadgade företagshälsovårdstjänster som sådana sjukvårds- och andra hälsovårdstjänster som arbetsgivaren anordnar frivilligt. När företagshälsovården blev lagstadgad ansågs det att ersättningen även kan främja ett ändamålsenligt genomförande av företagshälsovården oberoende av företagets ekonomiska situation. Ersättningen har dock inte inverkat på avvägningen mellan företagshälsovård och annan hälso- och sjukvård.

Lagen om företagshälsovård förutsätter att

alla arbetsgivare på egen bekostnad anordnar företagshälsovård för att förebygga hälsorisker till följd av arbetet. Från den 1 oktober 1991 har enligt 2 § (608/91) lagen om företagshälsovård till företagshälsovården utöver rehabiliteringsrådgivning samt hänvisning till vård eller rehabilitering också hört att på arbetsplatsen delta i verksamhet som avser att bevara arbetsförmågan. Företagshälsovården är sakkunnig instans på arbetsplatsen när det gäller att anordna sådan verksamhet som avser att bevara arbetsförmågan och tillför företagshälsovården på arbetsplatserna en hälsofrämjande aspekt.

På arbetsplatsen genomförs den verksamhet som avser att bevara arbetsförmågan som en del av den normala verksamheten inom företagshälsovården. Det är dock nödvändigt att en betydligt större del av företagshälsovårdens resurser än för närvarande inriktas på denna verksamhet på grund av den stora betydelsen den har såväl med tanke på hälsan som med tanke på ekonomin. Detta förutsätter också att samarbetet mellan företagshälsovården och rehabiliteringen utökas och att deras resurser i högre grad än för närvarande inriktas på den verksamhet som genomförs på arbetsplatserna.

Enligt 11 § statsrådets beslut om grunderna för ersättning av kostnaderna för företagshälsovård och annan hälsovård kan ersättning för kostnaderna för specialläkarservice betalas till arbetsgivaren endast om kostnaderna kan anses motiverade med beaktande av arbetsgivarens bransch, förhållandena på arbetsplatsen samt personalstrukturen. I samband med ersättningspraxis har en förutsättning för ersättning varit att det är fråga om en konsultation som den läkare som svarar för företagshälsovården på arbetsplatsen anser nödvändig för att vårdmöjligheterna skall kunna bedömas och arbetstagarens arbetsförmåga utredas. Ersättningen har härvid i begränsad utsträckning omfattat kostnaderna för specialläkarmottagning och undersökningar i samband härmed. Enligt ikraftträdelsestadgandet i den nämnda paragrafen betalas dessutom ersättning för kostnaderna för specialläkarservice utan begränsningar då den av arbetsgivaren anordnade företagshälsovården före beslutets ikraftträdande omfattat sådan service. Detta ersättningsvillkor har inte varit rättvist med tanke på arbetsgivarna och dem som använder servicen. Till följd av de förändringar som skett i samhället och arbetslivet har också företagsformerna och ägoför-

hållande i företagen förändrats och därför har det varit svårt att kontrollera användningen av specialläkarservice.

En arbetsgivare som anordnat sjukvård och annan frivillig verksamhet har själv kunnat bestämma omfattningen av och innehållet i denna service, vilket har lett till att de som omfattas av företagshälsovården till denna del inte har stått i samma ställning beroende på arbetsgivaren. Arbetsgivarna kan anordna ovan nämnd verksamhet med användande av de person- och utrustningsresurser som företagshälsovården förutsätter. Gällande ersättningsgrunder definierar inte särskilt vad som avses med verksamhet som genomförs med företagshälsovårdens resurser. Primärvård på allmänläkarnivå har betraktats som ersättningsgill verksamhet.

En arbetsgivare har frivilligt kunnat anordna hälso- och sjukvård för sina arbetstagares familjemedlemmar. De senaste åren har mycket få familjemedlemmar omfattats av ersättningen och den har därför haft ringa betydelse för företagshälsovårdsservicen som helhet. Med tanke på genomförandet av företagshälsovården är det inte ändamålsenligt att kostnaderna för hälso- och sjukvård för familjemedlemmarna ersätts via ersättningsystemet för företagshälsovård.

Enligt gällande ersättningsgrunder avgörs frågan om kostnaderna skall ersättas och om de är nödvändiga och skäligen enligt olika grunder beroende på vilket av de alternativa sätt att ordna företagshälsovårdstjänster enligt 7 § lagen om företagshälsovård arbetsgivaren har valt. Då arbetsgivarna själva producerar de tjänster de behöver, ersätts de löne-, drifts- och anläggningskostnader som föranleds av upprätthållande av verksamheten vid en företagshälsovårdscentral. Ersättningen för tjänster som andra serviceproducenter producerar grundar sig däremot i allmänhet på avgifter eller arvoden. I det förstnämnda fallet är ersättningen huvudsakligen resursbaserad, resurserna har m.a.o. anpassats till antalet personer som omfattas av tjänsterna. Den avgifts- och arvodesbaserade ersättningen grundar sig för sin del huvudsakligen på besök och åtgärder, varvid antalet personer som omfattas av tjänsterna inte inverkar på kostnadsersättningarna. Det har således inte varit möjligt att följa en för de olika servicesystemen enhetlig ersättningspraxis.

De gällande ersättningsgrunderna förutsätter

att de olika ersättningsgilla kostnadsslagen i detalj utreds i ersättningsansökan. En dylik bedömning av om olika slag av kostnader är nödvändiga och skäligen är administrativt sett onödigt tung på grund av att den är så detaljerad. Till vissa delar har den också lett till att detaljer och åtgärder som med tanke på helheten är oväsentliga och för vilka kostnaderna är ringa har uppmärksammats.

Inom vissa problematiska branscher, på små arbetsplatser och för många företagare har företagshälsovården inte verkställts på det sätt som lagen om företagshälsovård förutsätter. Ovan nämnda problem har inte i tillräcklig mån kunnat lösas med hjälp av de utredningar som gjorts och de utvecklingsprojekt som genomförts hittills.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Mål och medel

Syftet med revideringen är att utveckla företagshälsovårdstjänsterna så att de främjar den förebyggande verksamheten och bättre och på ett mångsidigare sätt än för närvarande tjänar den del av befolkningen som är i arbete. Ett mål är likaså att trygga att resurser fördelas särskilt för sjukvården och annan hälsovård i enlighet med företagshälsovårdens behov och med beaktande av principerna för den primärvård som bygger på befolkningsansvar. Ersättningsgill verksamhet och ersättningsgilla kostnader definieras på nytt och omgrupperas i propositionen.

Ett mål är också att utveckla företagshälsovårdstjänsterna så att arbetsplatserna får tillräckliga tjänster av hög kvalitet oberoende av på vilket sätt de ordnas och produceras. Eftersom den genomsnittliga pensionsåldern i Finland fortfarande är ca 59 år, måste så mycket resurser som möjligt koncentreras på att arbetstagarna hålls arbetsföra och kan fortsätta i arbetslivet så länge som möjligt. I detta sammanhang har företagshälsovården en central ställning. Avsikten är att verksamheten skall omfatta sådana branscher och arbetsplatser samt företagare och andra som utför eget arbete vilkas företagshälsovård har varit bristfällig. Avsikten är att genom en revidering av ersättningspraxis främja en ekonomisk och effektiv resursanvändning inom de olika alter-

nativa sätten att ordna företagshälsovården. Sjukvård och annan hälsovård som anordnas i form av företagshälsovården stöder de allmänna hälsovårdspolitiska målen eftersom företagshälsovården väl når den del av befolkningen som är i arbete.

Revideringen av ersättningspraxis gör att ersättningsgrunderna kan tillämpas på ett enhetligt sätt på de olika alternativa sätten att ordna servicen. Arbetsgivarna och företagshälsovårdsenheterna kan på ett effektivare sätt än för närvarande använda resurserna utgående från behoven på varje enskild arbetsplats. Dessutom möjliggör revideringen av ersättningspraxis en bättre kontroll av kostnader och verksamhet än för närvarande. Ersättningsförordningen blir effektivare och enklare, eftersom de kostnader som åsamkats arbetsgivaren och den verksamhet som genomförts kan bedömas i helheter som motsvarar kalkylerade ersättningsgrunder. Fastställandet av kalkylerade maximibelopp överensstämmer också med statsandelsreformens allmänna principer.

Företagshälsovårdens person- och utrustningsresurser kan förutom för lagstadgad företagshälsovård dessutom användas för sjukvård och annan hälsovård. Det föreslås att ersättningsgrunderna bestäms så att de stöder av arbetsgivarna anordnad undersökning och behandling av sjukdomar, som har samband med arbetet, med beaktande av befolkningsansvarsprincipen.

3.2. De viktigaste förslagen

Arbetsgivarens skyldighet att anordna företagshälsovård för dem som är anställda hos honom, om vilken stadgas i lagen om företagshälsovård, och arbetsgivarens kostnads- och finansieringsansvar kvarstår oförändrade vid revideringen. Vid anordnandet av företagshälsovård för företagare och andra som utför eget arbete skall lagen om företagshälsovård och folkhälsolagen (66/72) alltjämt iaktas i tillämpliga delar. Revideringen utgår från att företagshälsovården och annan hälso- och sjukvård ordnas enligt de alternativa sätt att anordna denna service som nämns i 7 § lagen om företagshälsovård. I samband med ersättning och avgifter skall samma principer iaktas oberoende av på vilket sätt tjänsterna har anordnats.

Kostnaderna för företagshälsovården skall

ersättas per arbetsgivare. Arbetsgivarens rätt till ersättning för kostnaderna för den av honom anordnade lagstadgade företagshälsovården och annan hälso- och sjukvård skall kvarstå. Den ersättningsgilla verksamheten definieras på nytt genom att den verksamhet som ersätts enligt 2 och 3 §§ lagen om företagshälsovård omgrupperas i två olika ersättningsklasser. Motsvarande principer skall i tillämpliga delar tillämpas på företagare och andra som utför eget arbete.

Ersättningen för kostnaderna för sådan hälso- och sjukvård som en arbetsgivare anordnar för sina arbetstagares familjemedlemmar slopas.

Ersättningen skall grunda sig på de kostnader som anordnandet av företagshälsovård och annan hälso- och sjukvård åsamkar arbetsgivaren samt på genomförd verksamhet.

Den första ersättningsklassen skall omfatta sådan företagshälsovård som det är arbetsgivarens skyldighet att ordna och sådan som företagare och andra som utför eget arbete ordnar enligt 2 § lagen om företagshälsovård, inklusive verksamhet som avser att bevara arbetsförmågan. Den andra ersättningsklassen skall omfatta sådan sjukvård och annan hälsovård på allmänläkarnivå inom öppenvården som en arbetsgivare ordnar frivilligt.

Kalkylerade maximibelopp för ersättningen per arbetstagare skall fastställas särskilt för vardera ersättningsklassen på basis av det uppskattade behovet av resurser för sådan verksamhet som överensstämmer med god företagshälsovårdspraxis. De resurser som maximibeloppen grundar sig på skall ses över regelbundet utgående från behovet av verksamhet enligt god företagshälsovårdspraxis.

Med god företagshälsovårdspraxis avses de principer som skall iaktas vid anordnandet och producerandet av tjänster enligt lagen om företagshälsovård. God företagshälsovårdspraxis skall dessutom omfatta de principer som följs vid anordnande av kompletterande utbildning för den personal som är verksam i uppgifter inom företagshälsovården, vid lämnande och hemlighållande av uppgifter samt inom det samarbete som lagen om företagshälsovård förutsätter. Principerna för god företagshälsovårdspraxis, inklusive de principer som gäller resursanvändningen, skall fastställas närmare i det beslut om företagshälsovård, vilken stadgats såsom arbetsgivarens skyldighet, som statsrådet utfärdar med stöd av 2 § lagen

om företagshälsovård. Detta beslut skall revideras i samband med ersättningsreformen. Grunderna för ersättning av kostnaderna i vardera ersättningsklassen skall fastställas i statsrådets beslut om grunderna för ersättning av kostnaderna för företagshälsovård och annan hälsovård, som också skall revideras.

Som sådana ersättningsgilla resursfaktorer som ingår i det kalkylerade maximibeloppet för ersättning per arbetstagare anses följande faktorer:

1) det arbete som yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården utför,

2) laboratorieundersökningar och radiologiska undersökningar samt andra med dem jämförbara undersökningar,

3) sakkunnigtjänster som företagshälsovårdspersonalen behöver, och

4) andra nödvändiga resurser för inrättande och användning av en företagshälsovårdsenhet.

Det arbete som de yrkesutbildade personerna inom hälso- och sjukvården utför skall bedömas så att det antal personer som företagshälsovården omfattar fastställs särskilt för varje heltidsanställd yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården i vardera ersättningsklassen. De uppgifter om hur de yrkesutbildade personerna inom hälso- och sjukvården använder arbetstiden som motsvarar nuläget samt uppgifterna om den genomsnittliga arbetstid som yrkesutbildade personer använder för olika funktioner skall utgöra en utgångspunkt för bedömningen av arbetsinsatsen.

Behovet av laboratorieundersökningar och radiologiska undersökningar skall i ersättningsklass 1 bedömas på basis av de krav som den förebyggande företagshälsovården ställer och i ersättningsklass 2 på basis av de krav som sjukdomar som har samband med arbetet ställer och som direkt ansluter sig till företagshälsovården.

Behovet av sakkunnigtjänster skall bedömas särskilt för vardera ersättningsklassen på basis av de krav som 2 och 3 §§ lagen om företagshälsovård ställer. De sakkunniga skall definieras särskilt och användningen av sakkunnigtjänster skall basera sig på den behovsuppskattning som de yrkesutbildade personerna inom hälso- och sjukvården gör. Sjukvårdstjänster på specialistnivå skall begränsas till sådana konsultationer som den läkare som ansvarar för företagshälsovården på en arbetsplats anser

nödvändiga för bedömning av vård- och behandlingsmöjligheterna och utredande av en arbetstagares arbetsförmåga.

Till andra nödvändiga resurser i samband med inrättande och användning av en företagshälsovårdsenhet hänförs bl.a. anskaffningen av undersöknings- och vårdutrustning och dito apparatur samt inventarier. Användningen av en företagshälsovårdsenhet omfattar också i väsentlig grad bl.a. hyra för enheten och städning, kontorsarbete som hänför sig till företagshälsovården, kompletterande utbildning för företagshälsovårdspersonalen, anskaffning av facklitteratur samt underhåll av undersöknings- och vårdutrustningen och apparaterna.

För att de kalkylerade maximibeloppen för ersättningen per arbetstagare skall kunna bestämmas skall kalkylerade skäligena kostnader för ovan nämnda resursfaktorer uppskattas för vardera ersättningsklassen. Som utgångspunkt används företagshälsovårdens nuvarande skäligena kostnadsnivå. Maximibeloppen skall justeras årligen i motsvarighet till den allmänna kostnadsutvecklingen.

Till de ersättningsgilla kostnader som anordnandet av företagshälsovård, sjukvård och annan hälsovård åsamkar arbetsgivaren skall i allmänhet hänföras löne-, drifts- och anläggningskostnader enligt gällande ersättningspraxis samt avgifter och arvoden som motsvarar dessa. Till de kostnader som skall godtas som ersättningsgilla skall således hänföras bl.a. lönekostnader och arvoden för det arbete som yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och sakkunniga utför samt kostnaderna för laboratorieundersökningar och radiologiska undersökningar. Företagshälsovårdspersonalens kompetens skall beaktas då ersättningsens maximibelopp fastställs. Till de kostnader som skall godtas som ersättningsgilla skall dessutom hänföras de anläggningskostnader som uppkommer då verksamheten vid en företagshälsovårdscentral inleds och utvidgas samt driftskostnaderna för upprätthållande av en företagshälsovårdscentral, t.ex. hyres-, städ-, utbildnings- och andra liknande kostnader.

När de kalkylerade maximibeloppen för ersättningen per ersättningsklass fastställs skall, på basis av behovsprövning, särskilt kunna beaktas bl.a. arbetsplatsens storlek och de hälsorisker som arbetet medför, uppskattade t.ex. enligt bransch och/eller yrkesklassificeringen.

En schablonmässig tillämpning av ersättningsgrunderna leder inte alla gånger till en rättvis ersättning. I de fall som nämns särskilt skall exceptionellt höga kostnader som åsamkats en arbetsgivare under en räkenskapsperiod kunna beaktas i grunderna för ersättningens maximibelopp per ersättningsklass på basis av behovs- och skälighetsprövning. I synnerhet för små arbetsgivare kan kostnaderna per arbetstagare bli höga något år. Höga kostnader kan också uppkomma när företagshälsovårdsverksamheten inleds, en företagshälsovårdscentral inrättas, stora grundanskaffningar görs samt när företagshälsovårdens innehåll ändras väsentligt.

Vid bestämmandet av ersättningens maximibelopp vid ersättning av kostnaderna för företagshälsovården för företagare och andra som utför eget arbete bör samma principer iakttas som när det gäller arbetsgivare. Kostnaderna per företagare kan variera från år till år.

Detaljerade grunder för bestämmande av kalkylerade maximibelopp för ersättningen per ersättningsklass samt grunderna för ersättning av kostnaderna skall fastställas genom beslut av statsrådet och folkpensionsanstalten.

Med tanke på ett planerligt genomförande av företagshälsovården är det ändamålsenligast att arbetsgivarens räkenskapsperiod är den kostnadsperiod som utgör grund för ersättningen. Under denna period har också ersättningsbetalaren möjlighet att iaktta och bedöma arbetsgivarens planering och genomförande av företagshälsovården. Ersättningen av de kostnader som åsamkas företagare och andra som utför eget arbete skall fortfarande i regel, på samma sätt som hittills, bestämmas enligt den tidpunkt då kostnaderna uppkommer. Ovan nämnda exceptionellt höga kostnader för företagshälsovården skall beaktas som kostnader för den räkenskapsperiod under vilken de uppkommit.

När en arbetsgivare ansöker om ersättning skall han ange den verksamhet som genomförts under räkenskapsperioden och kostnaderna för den särskilt för vardera ersättningsklassen på ett sätt som motsvarar de kalkylerade ersättningsgrundernas struktur. Bestämmandet av ersättningarna skall grunda sig på uppföljning av resursfaktorerna. I samband med ersättningspraxis bör behovsprövning tillämpas när den verksamhet som kan godtas som ersättningsgill bestäms. När en ersättningsansökan avgörs, skall bl.a. kostnaderna, verksamheten

och i vilken mån verksamhetsuppgifterna motsvarar grunderna för bestämmande av ersättningarnas maximibelopp beaktas.

De nödvändiga och skäliga kostnader som anordnandet av företagshälsovården åsamkat arbetsgivaren ersätts till 50 % enligt ersättningsklass så som folkpensionsanstalten närmare bestämmer. Den ersättning som betalas skall dock vara högst lika stor som det ovan nämnda kalkylerade maximibeloppet per arbetstagare som bestäms enligt de grunder som statsrådet fastställer och folkpensionsanstalten närmare bestämmer.

Vid övergången till det nya ersättningssystemet inleds olika försök, med hjälp av vilka ersättningarnas verkningar på genomförandet av företagshälsovården kan följas. Dessutom skall försök utföras för utredande av hur ett system med ersättningar per serviceproducent fungerar. På sådana små arbetsplatser och inom sådana branscher där det förekommer rikligt med hälsorisker samt inom företagshälsovården för företagare skall olika försök utföras i syfte att utveckla ersättningssystemet inom företagshälsovården. På grundval av försöken och utredningarna skall separata, på lag baserade ersättningsförfaranden och finansieringslösningar planeras med tanke på speciella situationer.

4. Propositionens verkningar

Avsikten är att de belopp som står till förfogande för företagshälsovården och annan hälso- och sjukvård inte ökar. När lagen om företagshälsovård stiftades fastställdes företagshälsovårdens ersättningsnivå till 60 %. Av statsekonomiska skäl sänktes ersättningsnivån vid ingången av 1988 till 55 % och vid ingången av 1992 till 50 %. De kostnader som godtogs som ersättningsgilla kostnader för anordnandet av företagshälsovård och annan hälso- och sjukvård 1991 uppgick till 1 130 milj. mk och de ersättningar som utbetalades till 623 milj. mk enligt den dåvarande ersättningsnivån på 55 % (570 milj. mk enligt ersättningsnivån på 50 %). De kalkylerade ersättningsutgifterna för företagshälsovården och annan hälso- och sjukvård 1992 uppgår till ca 570—580 milj. mk. Enligt sjukförsäkringslagen kan en arbetsgivare söka ersättning för kostnaderna för företagshälsovården inom sex månader från räkenskapsperiodens utgång. T.ex. år 1994 och 1995 betalar

folkpensionsanstalten således ersättningar för arbetsgivarens kostnader för räkenskapsperioden 1993. Ersättningarna för kostnaderna för 1995 skall betalas år 1996 och 1997. Ersättningarna av kostnaderna för företagshälsovården 1995 beräknas uppgå till 600 milj. mk.

Beräknade enligt den genomsnittliga ersättningen per arbetstagare fördelade sig ersättningarna av kostnaderna för den företagshälsovård och annan hälso- och sjukvård som arbetsgivarna anordnade 1991 och antalet personer som omfattades av företagshälsovården så att antalet personer som omfattades av företagshälsovården och för vilka den genomsnittliga ersättningen var under 250 mk/person uppgick till 670 000 och de sammanlagda ersättningsutgifterna till 70 milj. mk. Antalet personer som omfattades av företagshälsovården och för vilka den genomsnittliga ersättningen var 250—749 mk/person uppgick på motsvarande sätt till 830 000 och ersättningsutgifterna till sammanlagt 357 milj. mk. Antalet personer som omfattades av företagshälsovården och för vilka den genomsnittliga ersättningen var 750 mk/person eller högre uppgick till 130 000 och ersättningsutgifterna till 139 milj. mk. Indelningen av dem som omfattas av servicen och av ersättningsutgifterna i ovan nämnda grupper har varit oförändrad sedan mitten av 1980-talet och på basis av gjorda utredningar kommer indelningen inte heller i fortsättningen att förändras i någon väsentlig grad.

I samband med denna ersättningsreform föreslås att ett på kalkyler baserat maximibelopp för ersättningen per arbetstagare införs per ersättningsklass. Producerandet av tjänsterna skall också i fortsättningen basera sig på utredningar och bedömningar av behovet på varje enskild arbetsplats, varvid ovan beskrivna indelning av dem som omfattas av företagshälsovården och av ersättningsutgifterna inte kommer att ändras i någon väsentlig grad. I enlighet med reformens mål skall ersättningsutgifterna emellertid i högre grad än för närvarande kunna inriktas på förebyggande verksamhet och verksamhet som avser att bevara arbetsförmågan. Dessa ändringar beräknas inte höja ersättningsutgifterna jämfört med utgifterna enligt gällande system.

Ersättningen skall basera sig på de kostnader som åsamkats arbetsgivaren och på den genomförda verksamheten, varvid det också på ansökningsnivå kan säkerställas att ersätt-

ningen inte kommer att omfatta ogrundade kostnader. Oberoende av ersättningssystemet kommer den ekonomiska utvecklingen i vårt land och variationerna i antalet personer som omfattas av företagshälsovården att påverka ersättningsutgifterna i fortsättningen. Tack vare de fastställda maximibeloppen kan den som betalar ersättning emellertid bättre än för närvarande hålla ersättningsutgifterna och en rättvis fördelning av dem mellan arbetsgivarna under kontroll. Reformen gör också administrationen av ersättningsförfarandet enklare och minskar sålunda kostnaderna såväl för den som betalar ersättningarna som för dem som söker ersättning.

I samband med ersättningsreformen föreslås också att ersättningen av kostnaderna för sådan hälso- och sjukvård som arbetsgivaren anordnar för sina arbetstagares familjemedlemmar slopas. Det föreslås dessutom att ersättningen för sådan sjukvård på allmänläkarnivå som arbetsgivaren anordnar skall kvarstå oförändrad, medan specialisttjänsterna skall begränsas till sådana konsultationer som den läkare som ansvarar för företagshälsovården på en arbetsplats anser nödvändiga för att vårdmöjligheterna skall kunna bedömas och arbetstagarens arbetsförmåga utredas. De sammanlagda verkningarna av ovan nämnda begränsningar och maximibeloppen per ersättningsklass innebär att sjukförsäkringsfondens ersättningsutgifter för företagshälsovården minskar med ca 40 milj. mk jämfört med ersättningsutgifterna enligt det gällande systemet.

5. Beredningen av propositionen

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 9 oktober 1992 en arbetsgrupp, som fick i uppdrag att utreda avgifts- och ersättningssystemen inom företagshälsovården. I arbetsgruppen ingick representanter för social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet, arbetsministeriet, Finlands Fackförbunds Centralorganisation, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto — Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund, Finlands Kommunförbund, institutet för arbetshygien och folkpensionsanstalten.

Arbetsgruppens promemoria skickades ut på remiss till myndigheterna samt arbetsmarknadens och näringslivets centralorganisationer.

Majoriteteten av remissinstanserna hade en positiv inställning till arbetsgruppens reformförslag.

Regeringens proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. En representant för Finlands Fackförbunds Centralorganisation, en representant för Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund och en representant för folkpensionsanstalten har deltagit i arbetet.

Propositionen grundar sig på de förslag som arbetsgruppen för avgifter och ersättningar inom företagshälsovården framställt. Vid beredningen av propositionen har de kommentarer i utlåtandena som gällde detaljer i reformförslaget beaktats i mån av möjlighet.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

6.1. Samband med andra propositioner

Lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92), som trädde i

kraft vid ingången av 1993, utvecklandet av den primärvård som bygger på befolkningsprincipen samt de principer för avgiftspolitiken som kommissionen för avgiftspolitik inom social- och hälsovården (kommittébetänkande 1993:17) fastställt och de förslag till bestämmande av avgifterna inom social- och hälsovården som den framställt har beaktats i propositionen. De bedömningsgrunder som sjukvårdsförsäkringskommissionen (kommittébetänkande 1993:29) har använt och förslagen till förbättring av sjukvård ersättningsystemet har också beaktats i den mån de har varit tillämpliga på företagshälsovården.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1995.

6.2. Samband med internationella fördrag och skyldigheter

Propositionen strider inte mot de internationella fördrag och skyldigheter som binder Finland.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslaget

28 b §. Det föreslås att gällande 29 § 5 och 6 mom. i sak oförändrade överförs till en ny 28 b §. I 29 § 5 mom. stadgas om betalning av sjukvårdskostnader till den kommunala socialnämnden, om nämnden har beviljat en försäkrad socialhjälp för erläggande av kostnaderna till den som tillhandahållit servicen. Det föreslås att ordet "socialhjälp" ersätts med "utkomststöd" enligt 30 § socialvårdslagen (710/82). I 29 § 6 mom. stadgas om utbetalning av dagpenning till den kommunala socialnämnden, om erläggande av dagpenning till mottagaren själv på grund av dennes levnadsvanor inte kan anses motsvara sitt syfte. Efter ändringen stadgar 29 § endast om ersättningar för företagshälsovård.

29 §. Det föreslås att paragrafen ändras så att i den fastställs arbetsgivarens rätt till ersättning för kostnaderna för anordnande av verksamhet enligt lagen om företagshälsovård.

Kostnaderna delas in i två ersättningsklasser. I första momentet definieras den första ersättningsklassen, som skall omfatta nödvändiga och skäligen kostnader för sådan företagshälsovård som stadgas eller bestäms som arbetsgivarens skyldighet samt sådan företagshälsovård som företagare och andra som utför eget arbete ordnar. Dessa företagshälsovårdstjänster skall ordnas i enlighet med de alternativ för ordnande av tjänsterna som nämns i 7 § lagen om företagshälsovård. Om principerna vid prövningen av om kostnaderna för anordnande av företagshälsovård och funktionerna i samband därmed är nödvändiga och skäligen skall i enlighet med 29 a § sjukförsäkringslagen stadgas i ett beslut av statsrådet.

I paragrafens 3 mom. definieras den andra ersättningsklassen, som skall omfatta nödvändiga och skäligen kostnader för sjukvård och annan hälsovård som en arbetsgivare utöver företagshälsovård enligt 1 mom. ordnar för sina arbetstagare på ett sätt som fastställs

särskilt. Den övriga hälso- och sjukvårdens omfattning skall bestämmas i det statsrådsbeslut som skall utfärdas enligt 29 a § sjukförsäkringslagen med beaktande av primärvårdens omfattning. Den verksamhet som ersätts skall inte längre omfatta hälso- och sjukvård för arbetstagarnas familjmedlemmar.

I paragrafens nya 4 mom. stadgas om möjlighet att betala ersättningen direkt till serviceproducenten. Den direkta betalningen till serviceproducenten skall dock begränsas så att den endast gäller sådana fall då dessa tjänster ordnas på det sätt som nämns i 7 § 1 mom. 2 punkten, dvs. när arbetsgivaren själv eller tillsammans med andra arbetsgivare ordnar den företagshälsovårdsservice han behöver. Ett villkor för att ersättningen skall betalas till serviceproducenten är dessutom att arbetsgivaren samtycker till det.

29 a §. Det föreslås att paragrafen ändras så att statsrådet skall fastställa de grunder enligt vilka de kostnader som avses i 29 § 1—3 mom. ersätts till 50 % enligt ersättningsklass så som folkpensionsanstalten närmare bestämmer. Den ersättning som betalas skall dock vara högst lika stor som det kalkylerade maximibelopp per arbetstagare som bestäms enligt de grunder som statsrådet fastställer och folkpensionsanstalten närmare bestämmer. Maximibeloppen skall justeras årligen i motsvarighet till den allmänna kostnadsutvecklingen.

I enlighet med paragrafens nya 2 mom. är avsikten den att den ersättning som betalas till arbetsgivaren är 50 % av de godkända kostnader som åsamkats arbetsgivaren, men dock högst lika stor som maximibeloppet per arbetstagare multiplicerat med antalet arbetstagare. Det föreslås dessutom att arbetsplatsens storlek och de hälsorisker som arbetet medför skall kunna beaktas i grunderna för ersättningens maximibelopp per ersättningsklass på basis av behovsprövning. I de fall som nämns särskilt skall dessutom exceptionellt höga kostnader som åsamkats arbetsgivaren beaktas i grunderna. Höga kostnader kan uppkomma när företagshälsovårdsverksamheten inleds, en företagshälsovårdscentral inrättas, stora grundanskaffningar görs eller när företagshälsovårdens innehåll ändras väsentligt. Ersättning betalas dock inte för sådana kostnader för vilka ersättning enligt sjukförsäkringslagen söks på andra grunder än med stöd av 29 §.

Det föreslås att paragrafens nuvarande 2 mom. blir 3 mom. utan att det ändras.

30 c §. Det föreslås att paragrafen ändras så att en del av 1 mom. blir 2 mom., varvid till 2 mom. fogas ett stadgande som förpliktar arbetsgivaren och som gäller inlämnande av sådana uppgifter till folkpensionsanstalten som behövs för att ersättningsansökan skall kunna avgöras och genomförandet av företagshälsovården uppföljas. Det föreslås dessutom att det nuvarande 2 mom. blir ett nytt 3 mom. Till det fogas samtidigt ett stadgande om rätt att få uppgifter för tillsynsverksamheten.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

Med stöd av den enligt förslaget ändrade 29 a § skall ett nytt statsrådsbeslut utfärdas, som skall gälla grunderna för ersättning av kostnaderna för företagshälsovård och annan hälso- och sjukvård samt grunderna för bestämmande av ett kalkylerat maximibelopp per arbetstagare. I statsrådets beslut skall enhetliga grunder för kostnadsersättningarna fastställas, vilka lämpar sig för alla alternativa sätt att ordna dessa tjänster.

Med stöd av 29 a § sjukförsäkringslagen och det nya statsrådsbeslutet skall folkpensionsanstalten också utfärda ett beslut som gäller grunderna för ersättning av kostnaderna för företagshälsovård och annan hälso- och sjukvård samt grunderna för bestämmande av ett kalkylerat maximibelopp per arbetstagare, som är mera detaljerade än de som ingår i statsrådets beslut.

3. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft vid ingången av 1995 så att den tillämpas på de räkenskapsperioder som börjar den 1 januari 1995 eller därefter.

4. Lagstiftningsordning

Förslaget innebär inte någon försämring av det lagstadgade grundläggande utkomstskyddet. Därför blir det inte aktuellt att tillämpa möjligheten att lämna förslaget vilande enligt 66 § 7 mom. riksdagsordningen när den föreslagna lagen behandlas.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 (364/63) 29 §, 29 a § 1 mom. och 30 c §, dessa lagrum sådana de lyder, 29 § ändrad genom lagar av den 29 september 1978, den 26 juli 1985 och den 22 december 1989 (745/78, 661/85 och 1255/89), 29 a § 1 mom. i lag av den 30 december 1991 (1714/91) och 30 c § ändrad genom nämnda lag av den 29 september och genom lag av den 4 december 1981 (833/91), samt

fogas till lagen en ny 28 b § och till 29 a §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lagar av den 29 september 1978 och 30 december 1991, ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., som följer:

28 b §

Har socialnämnden beviljat en försäkrad utkomststöd för erläggande av arvode till läkare eller medicinskt laboratorium, för anskaffning av läkemedel eller för resekostnader, har socialnämnden rätt att av socialförsäkringskommissionen mot redovisning uppbära den del av det betalda utkomststödet som kommissionen skulle vara skyldig att i motsvarande ersättning betala till den försäkrade.

Kan erläggande av dagpenning till mottagaren själv på grund av dennes levnadsvanor inte anses motsvara sitt syfte, kan socialförsäkringskommissionen på framställning av socialnämnden i den försäkrades boningskommun besluta att dagpenning utbetalas till socialnämnden för att användas för vård av den försäkrade och dennes familj.

29 §

Utan hinder av vad som stadgas på något annat ställe i denna lag har en arbetsgivare rätt att uppbära ersättning för nödvändiga och skäliga kostnader för anordnandet av sådan företagshälsovård som i lagen om företagshälsovård stadgas eller bestäms såsom arbetsgivarens skyldighet. Samma rätt har även företagare och andra som utför eget arbete, vilka för sig har anordnat företagshälsovård enligt lagen om företagshälsovård (*ersättningsklass I*).

Har hälsovårdscentral givit i 14 § 1 mom. 8 punkten folkhälsolagen avsedd förtagare eller annan, som utför eget arbete, i nämnda lagrum avsedd företagshälsovård, äger den kommun som upprätthåller hälsovårdscentralen rätt att av folkpensionsanstalten, med iakttagande av nedan i 30 b § avsett förfarande, i ersättning uppbära den del av kostnaderna för den företagshälsovård den givit, vilken del folkpensionsanstalten vore skyldig att erlagga såsom

motsvarande ersättning till ovan avsedd företagare eller annan som utför eget arbete.

Har en arbetsgivare för sina arbetstagare utöver företagshälsovård enligt 1 mom. anordnat sjukvård och annan hälsovård på det sätt som bestäms i statsrådets beslut, har arbetsgivaren rätt att uppbära ersättning för härav föranledda nödvändiga och skäliga kostnader (*ersättningsklass II*). Ersättning betalas dock inte för tandvård enligt 5 b §.

Har hälso- och sjukvårdstjänster enligt 1 och 3 mom. anordnats på det sätt som nämns i 7 § 1 mom. 2 punkten lagen om företagshälsovård, kan folkpensionsanstalten med arbetsgivarens samtycke avtala om att ersättningen betalas till serviceproducenten.

Folkpensionsanstalten kan till Studenternas hälsovårdsstiftelse betala en skälig ersättning för kostnaderna för den vård stiftelsen anordnar.

29 a §

De kostnader som avses i 29 § 1—3 mom. ersätts till 50 procent enligt de grunder som statsrådet fastställer för varje ersättningsklass så som folkpensionsanstalten närmare bestämmer. Den ersättning som skall betalas bestäms enligt ett kalkylerat maximibelopp per arbetstagare. Den delegation som avses i 8 § lagen om företagshälsovård skall beredas möjlighet att avge utlåtande i saken innan statsrådet fastställer grunderna. Maximibeloppen justeras årligen i motsvarighet till den allmänna kostnadsutvecklingen.

Särskilda skäl som hänför sig till arbetsplatsens storlek, inledande av företagshälsovårdsverksamheten, inrättande av en företagshälsovårdscentral eller ändring av företagshälsovårdens innehåll eller någon annan orsak som beror på de hälsorisker arbetet medför och som

påverkar behovet av företagshälsovård kan beaktas i ersättningens maximibelopp.

30 c §

Ersättning enligt 29 § 1 och 3 mom. skall sökas hos folkpensionsanstalten eller, om folkpensionsanstaltens styrelse har överfört ärendet till socialförsäkringskommissionen, hos socialförsäkringskommissionen för en arbetsgivares vidkommande inom sex månader från räkenskapsperiodens utgång samt i fråga om företagare och andra som utför eget arbete från det kostnaderna uppkommit, vid äventyr att förmånen annars går förlorad. Trots försening kan ersättning beviljas helt eller delvis, om förvägrande av ersättningen bör anses oskäligt.

Till arbetsgivarens ansökan skall fogas en utredning om verkställandet och genomförandet av företagshälsovårdstjänster under den

period som ansökan avser, en plan över anordnandet av företagshälsovården under följande räkenskapsperiod samt ett utlåtande eller en utredning enligt 29 a § 3 mom. av arbetarskyddskommissionen eller arbetarskyddsfullmäktig om att möjlighet till avgivande av utlåtande förelegat.

Folkpensionsanstalten har rätt att granska den bokföring som hänför sig till den av arbetsgivaren anordnade företagshälsovården samt att av arbetsgivaren få de uppgifter som behövs för att ersättningsansökan skall kunna avgöras och genomförandet av företagshälsovården följas. Folkpensionsanstalten har dessutom rätt att meddela anvisningar om sökande av ersättning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Lagen tillämpas på de räkenskapsperioder som börjar den 1 januari 1995 eller därefter.

Helsingfors den 27 maj 1994

Republikens President
MARTTI AHTISAARI

Social- och hälsovårdsminister *Jorma Huuhtanen*

Lag

om ändring av sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 (364/63) 29 §, 29 a § 1 mom. och 30 c §, dessa lagrum sådana de lyder, 29 § ändrad genom lagar av den 29 september 1978, den 26 juli 1985 och den 22 december 1989 (745/78, 661/85 och 1255/89), 29 a § 1 mom. i lag av den 30 december 1991 (1714/91) och 30 c § ändrad genom nämnda lag av den 29 september och genom lag av den 4 december 1981 (833/81), samt

fogas till lagen en ny 28 b § och till 29 a §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lagar av den 29 september 1978 och 30 december 1991, ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., som följer:

Gällande lydelse

(Se gällande 29 § 5 mom.)

(Se gällande 29 § 6 mom.)

29 §

Arbetsgivare äger, utan hinder av vad anordnades i denna lag är stadgat, rätt att uppbära ersättning för nödiga och skäligen kostnader, vilka åsamkats genom anordnandet av företagshälsovård som stadgats eller bestämts såsom hans skyldighet. Samma rätt äger även företagare eller annan, som utför eget arbete, om han erlagt betalning till inrättning, med undantag för hälsovårdscentral, eller till person, berättigad att giva företagshälsovård, för nödiga och skäligen kostnader, vilka åsamkats genom företagshälsovård som ifrågavarande inrättning eller person givit.

Har hälsovårdscentral givit i 14 § 1 mom. 8 punkten folkhälsolagen avsedd företagare eller

Föreslagen lydelse

28 b §

Har socialnämnden beviljat en försäkrad utkomststöd för erläggande av arvode till läkare eller medicinskt laboratorium, för anskaffning av läkemedel eller för resekostnader, har socialnämnden rätt att av socialförsäkringskommissionen mot redovisning uppbära den del av det betalda utkomststödet som kommissionen skulle vara skyldig att i motsvarande ersättning betala till den försäkrade.

Kan erläggande av dagpenning till mottagaren själv på grund av dennes levnadsvanor inte anses motsvara sitt syfte, kan socialförsäkringskommissionen på framställning av socialnämnden i den försäkrades boningskommun besluta att dagpenning utbetalas till socialnämnden för att användas för vård av den försäkrade och dennes familj.

29 §

Utan hinder av vad som stadgas på något annat ställe i denna lag har en arbetsgivare rätt att uppbära ersättning för nödvändiga och skäligen kostnader för anordnandet av sådan företagshälsovård som i lagen om företagshälsovård stadgas eller bestäms såsom arbetsgivarens skyldighet. Samma rätt har även företagare och andra som utför eget arbete, vilka för sig har anordnat företagshälsovård enligt lagen om företagshälsovård (ersättningsklass I).

Har hälsovårdscentral givit i 14 § 1 mom. 8 punkten folkhälsolagen avsedd företagare eller

Gällande lydelse

annan, som utför eget arbete, i nämnda lagrum avsedd företagshälsovård, äger den kommun som upprätthåller hälsovårdscentralen rätt att av folkpensionsanstalten, med iakttagande av nedan i 30 b § avsett förfarande, i ersättning uppbära den del av kostnaderna för den företagshälsovård den givit, vilken del folkpensionsanstalten vore skyldig att erlægga såsom motsvarande ersättning till ovan avsedd företagare eller annan som utför eget arbete.

Har arbetsgivare för sina arbetstagare eller medlemmar av deras familjer anordnat annan än i 1 mom. nämnd företagshälsovård eller annan hälsovård, får arbetsgivaren av folkpensionsanstalten ersättning för härav föranledda behövlige och skäliga kostnader. Ersättning betalas dock ej för tandvård enligt 5 b §.

Folkpensionsanstalten kan till Studenternas hälsovårdsstiftelse betala en skälig ersättning för kostnaderna för den vård stiftelsen anordnar.

Har socialnämnden beviljat försäkrad *socialhjälp* för erläggande av arvode till läkare eller medicinskt laboratorium, för anskaffning av läkemedel eller för resekostnader, äger socialnämnden rätt att av socialförsäkringskommissionen mot redovisning uppbära den del av den erlagda socialhjälp som kommissionen vore pliktig att i motsvarande ersättning utgiva till den försäkrade.

Kan erläggande av dagpenning till mottagaren själv på grund av dennes levnadsvanor icke anses motsvara sitt syfte, kan socialförsäkringskommissionen på framställning av socialnämnden i den försäkrades boningskommun besluta, att dagpenning utbetalas till socialnämnden för att användas för vård av den försäkrade och dennes familj.

29 a §

Statsrådet fastställer de grunder enligt vilka de kostnader som avses i 29 § 1—3 mom. ersätts till 50 procent så som folkpensionsanstalten närmare bestämmer. innan grunderna

Föreslagen lydelse

annan, som utför eget arbete, i nämnda lagrum avsedd företagshälsovård, äger den kommun som upprätthåller hälsovårdscentralen rätt att av folkpensionsanstalten, med iakttagande av nedan i 30 b § avsett förfarande, i ersättning uppbära den del av kostnaderna för den företagshälsovård den givit, vilken del folkpensionsanstalten vore skyldig att erlægga såsom motsvarande ersättning till ovan avsedd företagare eller annan som utför eget arbete.

Har en arbetsgivare för sina arbetstagare utöver företagshälsovård enligt 1 mom. anordnat *sjukvård och annan hälsovård på det sätt som bestäms i statsrådets beslut*, har arbetsgivaren rätt att uppbära ersättning för härav föranledda nödvändiga och skäliga kostnader (*ersättningsklass II*). Ersättning betalas dock inte för tandvård enligt 5 b §.

Har hälso- och sjukvårdstjänster enligt 1 och 3 mom. anordnats på det sätt som nämns i 7 § 1 mom. 2 punkten lagen om företagshälsovård, kan folkpensionsanstalten med arbetsgivarens samtycke avtala om att ersättningen betalas till serviceproducenten.

Folkpensionsanstalten kan till Studenternas hälsovårdsstiftelse betala en skälig ersättning för kostnaderna för den vård stiftelsen anordnar.

(Se föreslagna 28 b § 1 mom.)

(Se föreslagna 28 b § 2 mom.)

29 a §

De kostnader som avses i 29 § 1—3 mom. ersätts till 50 procent enligt *de grunder som statsrådet fastställer för varje ersättningsklass så som folkpensionsanstalten närmare bestämmer.*

Gällande lydelse

fastställs skall den delegationen som avses i 8 § lagen om företagshälsovård beredas möjlighet att avge utlåtande i saken.

Föreslagen lydelse

Den ersättning som skall betalas bestäms enligt ett kalkylerat maximibelopp per arbetstagarare. Den delegation som avses i 8 § lagen om företagshälsovård skall beredas möjlighet att avge utlåtande i saken innan statsrådet fastställer grunderna. Maximibeloppen justeras årligen i motsvarighet till den allmänna kostnadsutvecklingen.

Särskilda skäl som hänför sig till arbetsplatsens storlek, inledande av företagshälsovårdsverksamheten, inrättande av en företagshälsovårdscentral eller ändring av företagshälsovårdens innehåll eller någon annan orsak som beror på de hälsorisker arbetet medför och som påverkar behovet av företagshälsovård kan beaktas i ersättningens maximibelopp.

30 c §

Ersättning som avses i 29 § 1 och 3 mom. skall sökas hos folkpensionsanstalten eller, om folkpensionsanstaltens styrelse uppdragit ärendet åt socialförsäkringskommission för avgörande, hos denna kommission för arbetsgivares vidkommande inom sex månader från räkenskapsperiodens utgång samt i fråga om företagare och annan som utför eget arbete från det kostnaderna uppkommit, vid äventyr att förmånen annars går förlorad. Till arbetsgivares ansökan skall fogas berättelse om verkställandet av företagshälsovård under den period som ansökan avser, plan över anordnandet av företagshälsovården under följande räkenskapsperiod samt av arbetarskyddskommission eller fullmäktig avgivet i 29 a § 2 mom. avsett utlåtande eller utredning om att möjlighet till avgivande av utlåtande förelegat. Oaktat försening kan ersättning beviljas helt eller delvis, om förvägrande av ersättningen bör anses oskäligt.

Folkpensionsanstalten har rätt att granska den av arbetsgivaren anordnade företagshälsovården i fråga om bokföring och andra till avgörandet av ansökan om ersättning anslutna frågor samt att utfärda anvisningar angående ansökan om ersättning.

30 c §

Ersättning enligt 29 § 1 och 3 mom. skall sökas hos folkpensionsanstalten eller, om folkpensionsanstaltens styrelse har överfört ärendet till socialförsäkringskommissionen, hos socialförsäkringskommissionen för en arbetsgivares vidkommande inom sex månader från räkenskapsperiodens utgång samt i fråga om företagare och andra som utför eget arbete från det kostnaderna uppkommit, vid äventyr att förmånen annars går förlorad. Trots försening kan ersättning beviljas helt eller delvis, om förvägrande av ersättningen bör anses oskäligt.

Till arbetsgivarens ansökan skall fogas en utredning om verkställandet och genomförandet av företagshälsovårdstjänster under den period som ansökan avser, en plan över anordnandet av företagshälsovården under följande räkenskapsperiod samt ett utlåtande eller en utredning enligt 29 a § 3 mom. av arbetarskyddskommissionen eller arbetarskyddsfullmäktig om att möjlighet till avgivande av utlåtande förelegat.

Folkpensionsanstalten har rätt att granska den bokföring som hänför sig till den av arbetsgivaren anordnade företagshälsovården samt att av arbetsgivaren få de uppgifter som behövs för att ersättningsansökan skall kunna avgöras och genomförandet av företagshälsovården följas. Folkpensionsanstalten har dessutom rätt att meddela anvisningar om sökande av ersättning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Lagen tillämpas på de räkenskapsperioder som börjar den 1 januari 1995 eller därefter.

